

Aan de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu
Mevrouw W.J. Mansveld
Postbus 20901
2500 EX Den Haag

Kopie: de leden van de Tweede Kamer, Vogelbescherming Nederland

Almere, 21 maart 2015

Onderwerp: 'ontheffing voor verjaging en begeleidend afschot van vogels Lelystad Airport' tegenstrijdig met conclusies MER

Geachte mevrouw Mansveld,

Zeer binnenkort neemt u een besluit over de uitbreiding van Lelystad Airport. Al geruime tijd maakt de Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland zich grote zorgen over het Luchthavenbesluit Lelystad Airport en probeert betrokkenen erop te wijzen dat er een groot risico bestaat op vogelaanvaringen bij uitbreiding van Lelystad Airport. Na kennisname van de aanvraag en ontheffing voor de verjaging en begeleidend afschot van vogels op het terrein van Lelystad Airport vanwege de grote toename van vogels binnen het 6 km beperkingengebied is de zorg van de Vogelwacht hierover alleen maar toegenomen (17 resp. 27 februari 2015, bijlage 1 en 2).

Lelystad Airport vermeldt in de ontheffingsaanvraag dat de populatie grauwe ganzen het afgelopen decennium enorm is toegenomen en dat er in toenemende mate grauwe ganzen voorkomen in de nabije omgeving van de luchthaven. *"Deze ganzen vormen door hun grootte en de groepsvorming een zeer groot risico voor de vliegveiligheid omdat zij op geringe hoogte zeer vaak de start- en landingsbanen kruisen"*.

Lelystad Airport constateert eveneens in de aanvraag dat er een aantal vogelsoorten zijn die de afgelopen jaren het gehele jaar voor flinke overlast zorgen op en in de buurt van de luchthaven. Holenduiven, die toenemen in aantal, vormen een groot risico omdat ze vaak vaste trekroutes hebben over delen van de landingsbaan naar nabijgelegen landbouwgronden en deze soort behoeft verjaging op continue basis. De wilde eend neemt in aantal toe en foerageert graag op de agrarische velden nabij en op het luchthaventerrein. Ook de sterk in aantal toenemende kraakeend vertoeft graag in de omgeving van de luchthaven. Deze eendensoorten blijken niet alleen zeer moeilijk te verjagen, maar keren ook hardnekkig terug naar de luchthaven vanuit de omgeving. Het is nodig deze soorten het gehele jaar te verjagen.

Ook in de door de provincie verleende ontheffing is te lezen dat een bezoek van de Omgevingsdienst Flevoland & Gooi-en Vechtstreek (OFVG) op 3 februari 2015 heeft geleid tot de conclusie dat er de afgelopen jaren een toename is geconstateerd van de aantallen en soorten vogels die foerageren en verblijven op het terrein van de luchthaven.

Al deze in de ontheffingsaanvraag en ontheffing geconstateerde feiten staan haaks op de door het MER gestelde conclusies.

Ten eerste wordt in het MER gesteld dat gezien de ligging van de foerageergebieden de ganzen naar verwachting vooral op 4-6 km afstand van de luchthaven passeren¹, dat de aantallen ganzen in de afgelopen decennia flink zijn afgenomen en er gemiddeld genomen nauwelijks ganzen pleisteren nabij Lelystad Airport².

Ten tweede wordt de aantrekkelijkheid van de omgeving van Lelystad Airport voor risicosoorten en de daarmee gemoeide vogelbewegingen onderschat, het MER veronderstelt dat er maar korte delen van het jaar (met name de nazomer) een risico gevormd wordt³. Over de wilde eend en duiven wordt verondersteld dat zij in de nazomer afkomen op afrijpend graan en oogstresten. *“Mits deze vogels niet verstoord worden, zijn hier weinig vliegbewegingen mee gemoeid.”*⁴

Tenslotte wordt er in het MER niet gesproken van een flinke overlast of een toename van vogels op en rond de luchthaven. Integendeel, in het deelonderzoek staat vermeld *“dat een interview met medewerkers van Vliegveld Lelystad heeft geleerd dat er in de directe omgeving van het vliegveld geen grote aantallen watervogels geregeld pleisteren of overvliegen (uitgezonderd aalscholvers).”*⁵

En het MER concludeert zelfs dat de aalscholver de enige soort is die onregelmatig in grote aantallen nabij het vliegveld overvliegt en derhalve het grootste risico vormt. De overige vliegbewegingen zijn volgens het MER minder relevant omdat het in de nacht plaatsvindt, het beneden 150 meter hoogte plaatsvindt (wilde eend) en het om kleine hoeveelheden vogels gaat⁶.

Gek genoeg noemt Lelystad Airport in haar aanvraag de aalscholver niet als grootste probleem voor de vliegveiligheid.

Over de vliegveiligheid citeert de provincie Flevoland het ‘concept Faunabeheerplan’ van Lelystad Airport, waarin vermeld staat dat de vogelaanvaringen tegenwoordig beschouwd worden als behorend tot de top 5 risico’s voor de vliegveiligheid van Lelystad Airport.

Lelystad Airport stelt eveneens in de aanvraag dat er na het luchthavenbesluit meer aandacht nodig zal zijn voor *vogelverjaging* in de omgeving van de luchthaven. Hoe verhoudt zich dit tot de conclusie van het MER, namelijk dat er buiten de hekken van de luchthaven geen maatregelen nodig zijn, anders dan het instellen van de wettelijk verplichte beperkingenzone van 6 km rond de luchthaven⁷?

Er is nu een ontheffing verleend waarin het gehele jaar verjaging met ondersteunend afschot toegestaan is. Voorstellen in het hoofdrapport van het MER om vogelaanvaringen te reduceren worden door Lelystad Airport en de provincie niet als mogelijkheid genoemd. Het gaat hier om het tijdelijk uitstellen van een start⁸ en het aanpassen van de vliegoperaties in de ochtend en de avond aan de overvliegende vogels⁹. Het is vreemd dat deze voorstellen door beide partijen niet als eventuele opties worden aangedragen. Als dit klaarblijkelijk nu al niet mogelijk is, hoe moet dat dan vanaf 2018?

De feitelijke informatie op basis waarvan de ontheffing verleend is, blijkt vernietigend voor de conclusies in het MER over de risico’s op vogelaanvaringen.

De verklaring hiervoor ligt in het feit dat het MER louter een literatuurstudie heeft verricht, waarbij de studie zich hoofdzakelijk heeft gericht op de vogelsoorten die elders slapen of rusten en tijdens de dagelijkse vliegbewegingen de luchthaven of omgeving kunnen passeren¹⁰. Het MER stelt wel dat de vogelbewegingen binnen een straal van 5 kilometer van het vliegveld het meest relevant zijn¹¹, maar doet daar vervolgens niets mee. De vogelsoorten die zich in grote aantallen op en nabij het vliegveld begeven zijn niet of nauwelijks onderzocht¹².

Een systematisch veldonderzoek naar de vogelsoorten in de omgeving van Lelystad Airport is onontbeerlijk om een goed onderbouwd besluit te kunnen nemen over de uitbreiding van Lelystad Airport. Een besluit nemen op basis van onjuist gestelde conclusies heeft in dit geval verstrekende gevolgen. Wat gebeurt er wanneer na de uitbreiding blijkt dat de vogels op en rond de luchthaven een te groot risico vormen voor de vliegveiligheid? Zal dan de niet te stoppen aanvoer van vogels koste wat kost bestreden worden? Of worden de veiligheidsmarges opgerekt om toch te kunnen vliegen? Of sluiten we de luchthaven?

Eerder heeft de Vogelwacht in haar zienswijze¹³ al gesteld dat het onverstandig is een grote luchthaven bij Lelystad te positioneren vanwege de vele vogelrijke gebieden in de directe en nabije omgeving, waaronder ook beschermde natuurgebieden, van waaruit en waarnaar vogelbewegingen niet te stoppen zijn. De realiteit maakt dit nogmaals duidelijk.

De Vogel- en Natuurwacht Zuid-Flevoland verzoekt u nogmaals met klem systematisch veldonderzoek te verrichten naar de vogelbewegingen op en rondom de luchthaven in relatie met de vliegveiligheid, alvorens een besluit te nemen over de uitbreiding van Lelystad Airport om een eventueel debacle te voorkomen.

Met vriendelijke groet,

Sonja Hartlief
Coördinator werkgroep Bescherming

Marius Bouscholte
Algemeen bestuurslid

Bijlage:

1. Ontheffingsaanvraag Lelystad Airport 17-2-2015
2. Ontheffing provincie Flevoland 27-2-2015

¹ Pag. 53 'Deel 4H: Deelonderzoek Vogels en Vliegveiligheid'

² Pag. 37 'Deel 4H: Deelonderzoek Vogels en Vliegveiligheid'

³ Pag. 98 'Geïntegreerd Hoofdrapport MER' 14-11-2014

⁴ Pag. 44 'Deel 4H: Deelonderzoek Vogels en Vliegveiligheid'

⁵ Pag. 54 'Deel 4H: Deelonderzoek Vogels en Vliegveiligheid'

⁶ pag. 53 'Deel 4H: Deelonderzoek Vogels en Vliegveiligheid' en pag. 98 'Geïntegreerd Hoofdrapport MER'

⁷ Pag. 98 'Geïntegreerd Hoofdrapport MER'

⁸ Pag. 96 'Geïntegreerd Hoofdrapport MER'

⁹ Pag. 98 'Geïntegreerd Hoofdrapport MER'

¹⁰ Pag. 11 'Deel 4H: Deelonderzoek Vogels en Vliegveiligheid'

¹¹ Pag. 98 'Geïntegreerd hoofdrapport MER'

¹² Pag. 11 'Deel 4H: Vogels en Vliegveiligheid'

¹³ Zienswijze Ontwerppluchthavenbesluit Lelystad 28-7-2014